

UTLYSNING

Tilgang på fornybar energi for sjømatnæringens fram mot 2040.

FHF lyser ut inntil 5 000 000 NOK for å dokumentere sjømatnæringens behov for og fremtidig tilgang på fornybar energi for økt verdiskapning og gjennomføring av det grønne skiftet.

Søkere kan være universitets- og høgskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i sjømatnæringen. Tilsagnsmottaker må være et FoU-miljø, som også skal ha prosjektledelsen.

FHFs *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: Post@fhf.no

Søknader merkes med saksnummer «22/00224»

Tidsplan

28.02.2023: Åpen utlysning offentliggjøres
14.04.2023: Frist for innlevering av søknad (innen kl. 14:00)
April 2023: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering

Det er ønskelig med rask oppstart av prosjekt, dette avtales nærmere.

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli lagt ut på www.fhf.no (samme som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter **24.03.2022 kl. 12:00**. Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

Problemstilling

Tilgang til fornybar energi er helt avgjørende for utvikling, vekst og reduksjon av klimagasser for sjømatnæringen. I dag stanses oppgraderinger, nyinvesteringer og nødvendige klimatiltak, da mange sjømatbedrifter og fiskefartøy ikke får levert tilstrekkelig fornybar energi. Det er behov for en kunnskapskartlegging av næringens behov for fornybar energi frem mot 2040, hva som hindrer tilgang og status for alternative energiløsninger.

På grunn av elektrifiseringen av transport og industri basert på fossil energi, er så godt som all ledig strømkapasitet i kystdistriktene disponert til elektriske ferger, elektriske kjøretøy og elektrifisering av sokkel og gassindustri på land og annen kraftkrevende næring. Dette hindrer videre aktiv deltakelse i det grønne skiftet for andre aktører som f.eks. sjømatnæringen.

Det er mange konkrete eksempler på at manglende nettilknytning hindrer utbygging av landindustri, settefiskanlegg, storsmoltanlegg, landbaserte anlegg, elektrifisering av lokaliteter for tradisjonelt havbruk, lukkede havbruksanlegg og servicebåter. Årsakene er flere og eksempler som blir nevnt er mangel på tilgjengelig effekt og overføringskapasitet i transmisjonsnettet og regionalt og lokalt nett.

Dagens regulering og finansiering for utbyggingen ble endret i 2019. Nå skal økt nettkapasitet dekkes av kundene i sin helhet. Dette slår kraftigst ut for bedrifter i distriktene. I sentrale strøk er

det flere bedrifter som deler på anleggskostnadene, men i distriktene er det ofte bare en bedrift som trenger økt nettkapasitet og som da må dekke hele anleggsbidraget alene, også for nødvendige oppgraderinger i overliggende nett. I tillegg er avstandene store, med dertil hørende høye kostnader. For sjømatnæringene innebærer dette så høye kostnader for enkeltaktører at flere investeringen totalt sett ikke blir lønnsomme og prosjektet blir kansellert.

Det er flere forhold som skaper mangel på fornybar energi for sjømatnæringen. Det er behov for å kartlegge hvilke årsaker og barrierer dette skyldes og foreslå tiltak og endringer av reguleringer og finansieringer av nettutbygginger, som kan bedre tilgangen på fornybar energi til sjømatnæringen. Strømnettutvalget NOU 2022:6 har foreslått enkelte endringer, men høringsuttalelsene etterspør muligheter og tiltak for å bygge nett i forkant av konkrete bestillinger og andre finansieringsordninger for nettutbygging. Høringsuttalelsene peker også på uheldige utslag av først-til-mølla prinsippet og etterspør klare kriterier for prioriteringer av nye kunder.

For å ivareta demokratiske hensyn og sikre en samfunnsøkonomisk nettutvikling, er nettanlegg underlagt en grundig konsesjonsbehandling. Sammen gir dette lang ledetid på nettanlegg. De lange ledetidene harmonerer ofte dårlig med forbruksplaner som ønsker rask nettilknytning. Dette gapet i ledetid kan medføre høye samfunnsøkonomiske kostnader i form av utsettelse eller bortfall av planer om næringsutvikling. Disse samfunnsøkonomiske kostnadene er lite kartlagt og det mangler kunnskap og slike effekter av manglende tilgang på fornybar energi.

Det er i dag flere alternative energibærere og energikilder for sjømatnæringens behov. Disse alternativene har ulike teknologisk og kommersielt modenhetsnivå og den kommersielle tilgjengeligheten og kostnadene er forskjellig.

Målsettinger

- 1) Kartlegge sjømatnæringens behov for fornybar energi frem mot 2040, samt næringens bestilte og ønskede nettilgang for konkrete prosjekter, opp mot planlagt nettutbygging i de ulike nettkonsesjonsområdene.
- 2) Kartlegge næringens anleggsbidrag for nettutbygging de siste 10 år, nåværende og nye anleggsbidrag, samt hvilke prosjekter som har stanset opp på grunn av manglende nettkapasitet og/eller for høye krav om anleggsbidrag.
- 3) Kartlegge og beregne de samfunnsøkonomiske tapene på manglende og utsatt nettutbygging eller for høye anleggsbidrag for nettilknytning for sjømatnæringen, samt hvilke effekter dette kan ha på næringens fremtidige lokalisering.
- 3) Kartlegge årsakene og barrierene for at bedriftene ikke får levert tilstrekkelig fornybar energi og foreslå alternative reguleringer og finansieringsordninger for nettutbygginger og energilagring.
- 4) Det skal gjennomføres en kunnskapsstatus og kartlegges kommersiell modenhet, inklusive kostnader per kWh, for alternative energikilder og energibærere for flåte, landindustri, havbruk og oppdrett på land og hva klimaeffekten av en total omlegging til fornybare energikilder vil utgjøre i reduserte utslipp for hele næringen.

Avgrensninger og særskilte føringer

- Det tas sikte på å etablere ett prosjekt med varighet på et år.
- Prosjektet 901773 Kunnskapsgrunnlag for reduksjon av CO₂-utslipp fra fiskeflåten pågår og konsentrerer seg om flåte, og disse resultatene skal inkluderes.
- Strømnettutvalgets forslag og høringsuttalelsene bør sees særskilt på og konkretiseres ytterligere i forslag til alternative reguleringer av nettilgang.

- Dette prosjektet skal konsentrere seg om tilgang på fornybar energi, ikke kostnader knyttet til høy energipris eller potensiale for energieffektivisering, som adresseres av andre aktører og andre prosjekter.
- Kartleggingen må ta hensyn til forslagene fra Strømnettutvalget og Energikommisjonen, samt høringsinnspillene.

Generelle forutsetninger

Det forutsettes for alle søknader at det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt som det er mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.

Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden.

Beskrivelse av gjennomføringsplanen skal være tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.

Det skal i prosjektbeskrivelsen vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.

Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes. Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef Øyvind Hilmarsen.

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

Referansegruppe: FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

Samarbeid med andre aktører: Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager/FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*. Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer

som for eksempel gode visuelle fremstillinger for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

Kvalitetssikring

FoU-institusjonen må sikre at arbeidet er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende 8 kriterier (med vektning i parentes):

1. Prosjektforslagets relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1,0)
2. Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0,7)
3. Budsjett og økonomisk ramme for arbeidet (0,5)
4. Gjennomføringsevne: prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko, faglige forutsetninger (0,7)
5. Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0,8)
6. Tilknytning til andre relevante aktiviteter/prosjekter (0,3)
7. Søknadens vurderbarhet og dokumentkvalitet (0,3)
8. Næringsnytte (0,8)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser
- Be om avklaringer før og under evalueringen
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.
- Foreta ny utlysning
- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke ekstern kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

Behandling av søknader

- Søknaden gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt
- Prosjektbeskrivelsene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene, samt eventuelt kommentarer og råd fra ekstern kompetanse.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søkere som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt(e) miljø(er) får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp.
NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt(e) søker(e).
FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1)
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)